

Broedgeval van Brandgans x Canadese Gans

Fred Cottaar

Inleiding

Het voorkomen van Brandganzen en Canadese Ganzen in de regio Zuid-Kennemerland is een verschijnsel van de laatste jaren. Hierbij neemt vooral de 'grote' Canadese Gans (canadensis-type) in aantal toe. Met de Brandgans gaat het echter vooralsnog niet zo snel. Pas in 2006 werd het eerste broedgeval van deze soort in de regio gemeld (Cottaar 2007). Door gebrek aan potentiële partners van de eigen soort kan daardoor ook wel eens gekozen worden voor een andere soort. In de Elsbroekerpolder bij Hillegom werd dit fenomeen in 2007 waargenomen. Dit artikel heeft als doel deze opvallende waarneming vast te leggen, waardoor het niet in een stoffig oud veldboekje in de kast verdwijnt.

Waarnemingen

Regelmatige waarnemingen in de Elsbroekerpolder om het tweede regionale broedgeval van een paar Brandganzen in 2007 vast te stellen gaf niet de verwachte uitkomst. In het voorjaar werd op 11 maart het paartje nog samen waargenomen. Echter vanaf 25 maart werd de gant, die vanwege vleugelletsel niet kon vliegen (Cottaar 2007), alleen waargenomen. Aangenomen werd toen dat de gans op het nest zou zitten. Ondanks regelmatige controles tot begin april werd alleen de gant waargenomen, en was geen spoor meer te bekennen van de gans. Op 15 april was het stel weer bij elkaar. Dat was meteen ook de laatste waarneming van het paar. Tot en met eind mei werd de gant regelmatig solitair aangetroffen. En toen mailde Louis van Trigst dat er een paar Brandganzen en een Canadese Gans met kuikens in de Elsbroekerpolder door hem waren waargenomen op 19 juni. Nader onderzoek bracht aan het licht dat het een vrouwtje Brandgans en een mannetje Canadese Gans (middelmatige lichtbruine vorm) met vijf vliegvlugge jongen betrof. Dat de Canadees wat te maken had met de jongen was duidelijk op te maken uit het 'wakende' gedrag (zie foto) en het verdedigen van de kuikens. Maar een nog duidelijkere aanwijzing dat het 'zijn' jongen waren bleek uit het feit dat drie van de vijf jongen een kleinere wit-gelig vlekpatroon hadden op het 'gezicht' dat duidelijk meer overeenkwam met dat van een Canadese Gans dan een Brandgans. De

overige twee jongen leken het meeste op een Brandgans. Overigens was dat ook meteen de duidelijkste aanwijzing, want het juveniele verenpak van de jongen leek verder in het geheel op dat van een Brandgans. Een waarneming van deze familiegroep in het recreatie gebied 'de Boseilanden' (tussen Hoofddorp en Zwaanshoek) op 17 augustus gaf aan dat de jongen met succes waren uitgevlogen en nu dus door onze regio zwerven. Overigens werd op 2 september het mannetje Brandgans nog solitair waargenomen in de Elsbroekerpolder.

De familiegroep Canadese en Brandgans. Louis van Trigt

Discussie

Waarnemingen van broedgevallen van Canadese Gans en Brandgans werden nog niet vermeld in de Avifauna (Geelhoed et al 1998). Broedgevallen van Canadese Ganzen, met name de grotere vorm (canadensis-type), zullen niet lang na het laatste veldwerk voor deze Avifauna (1994) voor het eerst hebben plaatsgevonden (Lensink 2002). Tegenwoordig moet het aantal tegenwoordig geschat worden op enkele tientallen paren voor Zuid-Kennemerland en de Haarlemmermeer (van der Jeugd et al 2006, eigen waarnemingen). Het eerste broedgeval van een Brandgans in de regio vond in 2006 plaats (Cottaar 2007). Het mengbroedpaar in de Elsbroekerpolder in 2007 was verassend, mede omdat het paar Brandganzen in 2006 nog met succes twee jongen

groot bracht. Mogelijk dat het vrouwtje, door de beperktheid van het mannetje (vleugelletsel) en bij het aandienen van een potentieel nieuw mannetje voor dit gemengde huwelijk heeft gekozen. Hierbij moet worden opgemerkt dat de betreffende Canadese Gans net een slag groter was dan de Brandgans en een kleinere (bruine) vorm van de Canadese Gans betrof. Overigens kunnen dit soort mengparen en hybriden soms in grotere groepen gezien worden in de Delta en in Friesland (eigen waarnemingen).

Waarnemingen van hybride ganzen zijn tegenwoordig geen uitzondering in de regio. Het meest waargenomen hybriden zijn die van Grauwe Ganzen met boerenganzen en die van Grauwe Ganzen met Canadese Ganzen. Soms is het echter moeilijk te achter halen wie de ouders van een betreffende hybride zijn. Aangezien 'grauwe' ganzen in de regio de laatste jaren al veel voorkomen zijn hybriden van deze soortgroep al meer waargenomen. Waarnemingen van hybriden van 'zwarte' ganzen zijn een stuk minder bekend voor de regio. Mede daarom is het van belang om de waarneming van het hierboven vermelde broedgeval vast te leggen.

Dankwoord

Louis van Trigt wordt bedankt voor het doorgeven van zijn waarnemingen van dit broedgeval en de foto's voor dit artikel.

Literatuur

- Cottaar, F., 2007. Eerste broedgeval van Brandgans in regio Zuid-Kennemerland. Fitis 43(1): 8-10.
- Geelhoed, S., Groot, H., Huijssteeden E. van, Leeuwen, G. van & Nobel P. de (red), 1998. Vogels in het landschap van Zuid-Kennemerland en de Haarlemmermeer. Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland/KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Van der Jeugd, H.P., Voslamber, B., van Turnhout, C., Sierdsema, H., Feige, N., Nienhuis, J., & Koffijberg, K., 2006. Overzomerende ganzen in Nederland; grenzen aan de groei? SOVON-onderzoeksrapport 2006/02. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Lensink, R., 2002. Grote Canadese Gans *Branta canadensis*. Pp104-105 in SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002, Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. - Nederlandse Avifauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Fred Cottaar, Lutulistraat 42, 2037 CB Haarlem, fred.cottaar@tiscali.nl